

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethetnek: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautó szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Földutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyitási sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
 Félévre 6 frt. o. é. Évnegyedre 3 „ „ „
 Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

**Az előfizetés minden hó 1 és 15-ké-
 től megújítható.**

A „Kolozsári Közlöny“
 szerkesztősége.

Udvarhelyszék, H.-Remete, augst. 31.

T. szerkesztő ur! Rég nem irtam becses lapjába, melynek oka röviden a költözökös és házbe-
 rendezés.

Zetaváról, hol egykor dicső elődeink büszke vezére — Zeta, törölgető, bozontos üstökű homlokát, s ellenséget retentő bajszát, elrendeltem a Homoróvidéke egy mély gödrébe, honnan jól esik öreg szívemnek a jeleni szomorú kolerás időben az öreg zsoltárossal felkiáltani: „A mélységből kiáltok uralom hozzád, uralom hallgasd meg az én szótma!“ s távozta el kolera uramat; mert bizony bámulandó s megáll az ész, midőn látja, hogy a két Oláhfaluban, Lővétén, Almáson, Oklándon, Karácsonfalván, Abás- és Kisménfalván mily irtoztatosan grassall az Isten-ostora.

Folyó hó 25-én a h. Remetei kollegával Lővétére rándulván, a kath. pap édes anyja végtiszteletére, elémültem, midőn láttam dél tájékán a borzasztó romlást; egyszerre 10—15 hirtelen beteghez szólítottattam a lelkes, ki nem számítva az életveszélyt, s az édes anya halála feletti fájdalom felül emelkedve sietett az urvacsorával és orvosszerrel — ha lehet — menteni — s e mellett ki tudja, hány vala az utolsó agóniában, kiket délelőtt megvigasztalt.

T. Spányik József orvostudor ur valóban bámulandó erélyvel működik, s ha ezer keze és lába volna, tán mindeniket igénybe venné, a szenvedők megmentésére.

Hasonlóképp m. Jakab Gyula dulló ur, jó tanács és tisztaságtartásra nézve mindent megtesz, hogy a még ép községekbe be ne harapozzék. Az áldott-lelkű Tibád Antal alkirálybíró ur is, ha bokros teendői engedik, résztvevő szívvel siet e községekbe kolera csöppei s jó intéseivel. Isten tartsa meg!

Sokan azt mondják: szűk a termés, jó ha egy keveset gyérülünk; csak hogy az így vélekedő ne hogy úgy járjon, mint a Lővétéi fináncz csizmadia, ki a javából bekortyintva, jelenlétében elkialtja magát: „Szurkos czérnával varrom meg a kolera lábát, hogy többet ne pusztítson, s a következő perczben ő mondott épen kolerában valetet a világnak.

Igaz bizony ősi termésünk gyenge, 1 kalon-gya 14—15 kupa szemet, ha ereszt; hát még a jégvertes községekbe!

Udvarhely városát s a küküllő torkolatját még máig hálá Istennek megkímélte e ragályos betegség, s bár a Homoród környékén is így lenne. Leginkább a 30—50 éves munkás osztályt dönti meg. S teremte Isten valjon több magyart, ha mink is elfogyánk!“

A. M.

Hom. Remetei rektor.

Hétfalusi magyar és román bajok.

Bácsfalu alig fogadta el évi 30 hold erdő helyett a város által ajánlt 1500 élfavágást, mint a község szükségére elegendőt, mindjárt kitünt, hogy Brassó szákban macskát árult, mert rögtön betiltotta az épületfa szabadon használatát. A körülmények folytonosan kedvezvén neki, a járási hivatal Hosszúfaluban felbomlott és Hétfalu ismét brassói közigazgatás alá jutott s így birtokháborító és törvényt tevő egy személyben könnyen bántott el a nyomorú falvakkal. Ha 1850 körül egy fenyőtörkének félhuszassali megtaxálása nem sikerült, most 30—40 új forint sarcot fizettet magának egy

csűrre kellő bornakért. Hogy ez új zsarolásnak vége szakadjon, Schwarzenberg herczeg után most már a magyar kormányon a sor, hogy Brassó városát megintse és számadásra vonja azon ezerekre menő összegért, melynek felszedésére soha de zoha sem volt joga, ide számítva azon jelentékeny összeget is, melyet a lakosoktól elszedett és a templomok előtt elárverezett fejszék és lánczok árából zsebre rakott.

Ez óriás falatokkal sem volt megelégedve Brassó városa, e két község még nem vala annyira elvakítva, hogy a város fitogtató földesuraságát elismerni kényszerüljön. Most a nyers tűzifa hozzásának korlátozására került a sor. Ha a lakosoknak nyers fára volt szüksége, előbb nagy kalapemelgetéssel engedélyt kellett megnyerniök a hosszúfalvi erdőszőlő, ki kulturai (?) szempontból behozta a fák megbélyegzését és azután megveresföldözését, mely mivellet hetekig akadályozta az elkinzott fahozókat egyéb dolgaik végzésében, annyira, hogy sokan előnyösebbnek tartották az oláhországi fa beszerzést. De legyünk igazságosak és ne feledkezzünk el a városnak egy szives gondoskodásáról. A magára hagyott szegény nép fájdalma és keserősége nagy volt, birtokai és jogai elvesztése folytán; a város látva ezt, hiven gondoskodott nagy bölcs (számára) intézkedést tenni, egész Hétfalun végig megszorította a korcsmák számát, hogy elbusult embernek legyen elég mulató helye és bufelejtető itala, hol és mivel Brassó miatt vérző szíve fájdalmait enyhíthesse.

A nyers tűzifa megbélyegzése és veresföldözése egy darab idő múlva miért, miért nem elmaradt, talán mert Pesten 1861 körül más szelek fújtak. A csiga kezdte bevonni szarvait, de mivel a községek fenyőfáival kereskedésre voltak szorulva: Brassó nem akadályozta az épületfának való legsebb fenyőtörkének elpusztítását és tűzre használatát, csak hogy épületfaképen ne használhassa, mert ez mint láttuk, Brassónak roppant évi jövedelmet hajt mai napiglan.

Hát még mire fájhatna Brassó foga, hisz e két községnek nincs egybe — de igenis van, ember emlékeztet őta soha senki sem gátolta a mogorófa vessző használatában, jó lesz erre is taxát vetni, holott Brassó városának még csak egy timárkadjára sem volt szabad innen egy szál vesszőt vágatni. Az erőszak újra győzött, azóta csak minden negyedik évben szabad vesszőt vagni. Hová jutott a két község, ha meggondoljuk, hogy 1848 előtt Tömös völgyében bőven vágthatott deszkát mindenki. Ki hitte volna, hogy a legujabb időkben még a vesszőhozás korlátozására is kerüljön a sor?

Előre tudjuk, hogy ezek olvasására a „K. Ztg.“ ismét lapja homlokára tűzi ama hirdett felajdulást: „Sturm gegen das Vermögen der sächsischen Nation“ és felajdulása átvágja Németország völgyei és bérceit tudjuk, hogy bár ő játsza a vizet zavaró farkas szerepét: szegény Hétfalut fogják a vádolottak padjára ültetni némelyek, kik csak városok de nem szegény községek felvirulásáról álmodnak.

Hétfalu nem csügged, bizik igazságában, bizik istenében, bizik édes hazája kormányának bölcs ítéletében.

Duszgazdag Brassónak könnyű volt ügyvédek fizetni Hétfalu korcsmái és malmainak jövedelméből, itt a szegény nép saját zsebéből fedezte fedezni és e mai napig a terhes perköltségeket.

Adja isten, hogy a halotti lepel lehüljön ez eltemetett népéről s ősi birtokai megnyerésével továbbra is erős oszlopa lehessen az édes hazának!

B.

Legujabb táviratok.

Zágráb, sept. 4. A kiegyezés elfogadása mellett 6 szókon emelt szót, ellene szintén hatan szóltak. Az általános vita befejeztetett; holnap tartatik a részletes vita és holnapután másodsor fog olvastatni.

Zágráb, sept. 4. A mai országos ülésben az általános vitákat folytatják az országos küldöttség előterjesztiménye felett. Gr. Sermage határozottan visszautasítja az arisztokratia elleni támadásokat; a középpárt álláspontját tetszéssel fogadott hosszabb beszédben védelmezi; megtámadja a szélsőbal és a jobboldalt, és Horvátország üdvét egyedül a

középpárt által felavatott politikában látja. Posilovics ellenzi a kiegyezést. Jakics bebizonyítja a járuléki hányad kulcsának helyességét. Rogulics és Turelli az átvizsgálás javaslat ellen beszélnek; míg Urban-csics pártolja azt, — a korona akaratára hivatkozván; Horváth röviden körvonalozza Makanez támadásait. Holnap a javaslat elvetését indítványozó és az előadó tartanak zárbeszédet. B. Prandau ma ide érkezett.

Berlin, september 4. A „Prov. Corr.“ jelentti: Az olasz királyt sept. 20-ka körül várják Berlinbe. Az olasz király abbéli óhaját nyilvánítván, hogy meg akarja látogatni a császárt, ez egy igen szíves meghívást intézett hozzá. — A „Prov. Corr.“ ezeket mondja: Ezen összejevetel jelentős megerősítése leend a két udvar és kormány között már régóta létező közeli baráti viszonyoknak.

Madrid, sept. 3. A „Gaceta“ egy rendeletet közöl, melylyel a madridi főkapitány, Hidalgo, állását felmentetik, és Laguvero tábornok nevezetik ki utódává. — Azt hiszik, hogy a ministertanácsban helyreállt az egyetértés, s ezzel vége van a válságnak. Erélyes eljárás van kilátásban.

Madrid, sept. 3. éjjel. A kortes ma azon kérdést tárgyalá: alkalmazásba vessésk-e egész terjedelmében a katonai rendszabály. — Olave azon módosítványa, hogy a halál-büntetések jóváhagyás végett a cortes elé terjesztessenek, 88 szóval 82 ellen elvetetett.

New-York, sept. 3. Megcáfoltatik azon hír, mintha az indiánok a Sill-erőd területén mészárlásokat vittek volna végbe.

Közlemények a magy. kir. honvédelmi miniszterium működéséről 1867—1872.

A miniszter megbízásából hivatalos adatok alapján irta Asbóth János, magy. kir. honvédelmi miniszteri titkár.

Hatodik szakasz:

XXVII. Katonai előadások.

Ha a magasabb iskolák hallgatói, kik általános műveltségök és polgári állásuknál fogva katonai tisztségre hivatnak, az erre szükséges ismereteket megszerezhetessék, a pesti egyetemen, továbbá a pozsonyi, kassai, nagyváradi, pécsi, kolozsári és zágrábi jogakadémiákon a honvédség részéről katonai tanszékek tartatnak fenn.

Az ez előadásokra rendszeresített tárgyak a következők:

Tereptan és gyakorlati mértan; oktatási szabályzat; harcztéri szolgálat; harcászati; hadsereg-szervezet; utásztan; harcztéri és állandó erődítés; fegyvertan.

Mindezek a hadapródi vizsgára előírt terjedelemben, és lehetőleg minták és gyakorlati szemlélések támogatása mellett adatnak elő.

Általános a sajnos tapasztalat, hogy az ifjuság, noha eleintén, s jelesen a tanfolyamok első megindításakor mindenütt nagy részvétet tanusít, lépést tartva az évek s az előadásoknak előhaladásával, mind nagyobb közönyt mutat, s nemcsak hogy a vizsgára kevesen jelentkeznek, — leginkább csak azok, kik azokat letenni honvédségi minőségüknek fogva amugy is kénytelenek, — hanem gyorsan apad le azoknak száma is, a kik az előadásokat szorgalmasan látogatják.

Igaz, hogy sok körülmény hat kedvezőtlenül az előadásokra, s hogy általán az egész ügy még a kezdet nehézségeivel küzd, a kísérletek és a tapasztalatgyűjtés stadiumában van, úgy hogy remélhetőleg sikerülni fog az eddig már gyűjtött tapasztalatok nyomán oly intézkedéseket tenni, melyek kedvezőbb sikerre fognak vezetni. A főtényező ezek közt mindenesetre csakis az ifjuság határozottan tapasztalható közönyének megtörése lehet. Némi illusztrális gyanánt hadd álljanak itt a következő adatok. A miniszterium az ügyre nagy súlyt fektet, s a bajnak leleplezését önámításnak tekintené, míg másfelől rendelé, hogy nyílt felfedése is a javulásnak egyik tényezője leend.

Pesten a tanfolyam megindításakor nagy számban jelentkeztek ugyan a hallgatók, mivel épen korszerű divatnak tartottak a katonai szakmák iránti tudnivaló, azonban a szalmatűz ellobbantával mindinkább apadt a hallgatók száma, úgy hogy a tanév végével még a henvédkötelesek kö-

zül is csak kevesen jelentkeztek a vizsga Isté-telére.

A tanári kar gyümölcsözőbbé akarván tenni a tanfolyamot, m. é. márciusz hó 1-én tartott értekezlete alkalmával azon jegyzőkönyvi ajánlatot terjesztő fel a m. k. honvédelmi miniszteriumhoz, miszerint a tanfolyamba való beiratás folytán a honvéd csapatiskolák hallgatása alól rendesen felmentett, már felavatott honvédek köteleztessenek a vizsga letételére, a mely indítványt a honv. miniszterium m. é. május 17-én 516 eln. számú rendeletével elfogadván, a jelentkezőknek ez irányban való nyilvántartását elrendelte, valamint azt is, hogy a tanfolyam hallgatásához beirt azon honvédek, kik a szabadságot állományu hadapródok részére szabott vizsgát le nem teszik, utólagosan idézendők be a csapatiskolába.

Ezen komoly intézkedés remélhetőleg jó eredményt szüld a folyamatban levő tanév végével, mert jöllehet csak 46 iratta be magát ez idén, ezek közül mégis legalább is 30—35 fog jelentkezni a vizsgához, holott:

az 1869—1870. tanévben: jelentkezett beiratásra 83, letette a hadapródi vizsgát 13;

1870—1871. tanévben jelentkezett beiratásra 65, letette a hadapródi vizsgát 14.

az 1871—1872. tanévben: jelentkezett beiratásra 49, letette a hadapródi vizsgát 8.

Pozsonyban a hallgatók száma szintén csökkent. Ugyanis míg 1870/1-ben 361 joghallgatóból 12 iratta be magát, 187 1/2-ben 347-ből csak kettő.

Kassán némileg kedvezőbb volt az eredmény; jelesen 1870/1-ben jelentkezett 33, átlag hallgatta az előadásokat 15, vizsgára jelentkezett 13, a vizsgán megfelelt jelesen 5, jól 6; 187 1/2-ben jelentkezett 8, átlag hallgatta az előadásokat 5, vizsgára jelentkezett s azt sikeresen letette 4.

Nagyváradon a (mult tanévben megindult) tanfolyam kezdetekor 5 hallgató lévén, ezen szám csakhamar 13-ra növekedett. A fiatal hallgatók eleintén az ifjuság lelkesedésével karolták fel az általános katonai kiképzetésükre nyújtott alkalmat, de már a második hóban azon szomorú tapasztalatot kellett a tanároknak tenni, hogy ezen lelkesülttség a ifjak törekvésének csak pillanatnyi hevé volt, mely annyira lehült, hogy a tanárok gyakran egyetlen-egy hallgató előtt tartották meg az előadást, — de még gyakrabban — hallgatók hiányában — az előadást meg sem tarthatták.

A beírt 13 hallgató csak 3—4 főnyi csoportban s egymást ugyszólván felváltva járt az előadásokra; alig találkoztak ezek közül 1—2, ki az előadások felénél többet meghallgatott volna. Különösen kerültek a gyakorlati oktatásokat, és leginkább eljártak a védőtörvény, utász- és fegyvertan előadásaira.

Ezen baj orvoslására a katonai tanárok, az akadémiái igazgatósága és tanári személyzete magán- és nyilvános uton minden lehető erkölcsi és anyagi eszközt felhasználtak, minék azonban eleintén a legszerényebb, később épen semmi sikere nem lőn.

Pécsett a (mult tanévben megindult) tanfolyamra 9 hallgató jelentkezett. A tanfolyamra jelentkezett. 9 hallgató közül 6 tette le a vizsgát; a vizsgára megjelent 6 hallgató a vizsgabizottság egyhangu határozata szerint a sz. áll. tisztí állásra alkalmasnak találtatott.

Kolozsárott a tanári jelentésekből az tűnik ki, hogy a katonai tantárgyakra a tanév kezdetén rendesen számosabban történt beiratások dacára is a hallgatók száma naponta csekély volt; összesen a két évfolyam alatt 17-en tették le a jó sikerrel a sz. áll. hadapródi vizsgát.

Egy igen szembeszökő körülmény, hogy a tanfolyam kezdetével a hallgatók rendesen szép számmal jelentkeznek, ezen szám azonban csak a sorozás bevégeztéig tart, mi onnét származik, hogy mindazok, kik vagy be nem váltak, vagy a sorhoz kerültek, nem érzik többé magokat a tantárgyak által érdekelve.

Zágrábban az első tanfolyamban 11-n, a másodikban pedig 6-n vettek részt az előadásokban; az utóbbiak közül vizsgát tett 1.

Lapunk jövő száma a következő szent ünnep miatt szerdán jelenik meg.

Románia Károly fejedelem alatt.

Károly romániai fejedelemnek hosszabb tartózkodása osaládja körében, s a bécsi udvarnál, kifejtett fényes fogadtatása a közönség figyelmét ismét a dunai fejedelemség felé fordította, melynek sorsa Nyugat-Európában nemcsak földjének gazdagsága, hanem földrajzi helyzete és azon szerepe miatt sem lehet közömbös, melyet hivatva lesz viselni a keleti kérdés megoldásánál. Ezért talán nem lesz érdektelen Románia állapotát ismertetni Károly fejedelem alatt, ugyan az „Augsb. Allg. Ztg.“, tehát német forrás nyomán, mely egy kissé talán túlozza is a német eredetű fejedelem érdemeit, hanem azért mégis a valóságot adja elő a legtöbb helyen.

A czikk mindjárt elején röviden vázolja Románia állapotát Cusa fejedelemnek elűzése után. E katasztrófa után a nyilvános pénztárak üresek voltak, s az ideiglenes kormány hivatalos vizsgálatát szerint az államkincstárban alig volt néhány ezer piaster. Az elégedetlenség általános volt, a parasztok elszegényedtek a rossz termések és árvizek folytán, a be- és kivitel semmi sem volt, a hatóságok tekintélye pedig Cusa fejedelem erőszakoskodásai folytán sokat szenvedett. A hadseregre is volt némi hatással az országban tapasztalható rendellenesség, a fegyelem megingott, s a városi nemzetőrség gyors behozatala veszélyes ellenségeskedést hozott létre a katonák és fölfegyverzett polgárok közt. Röviden a helyzet kétségbeesett volt, a nemzetnek társadalmi és politikai élete zavarban fuldokolt, a decretált reformok holt betűk maradtak a faluk iskolák nélkül voltak, s a városok nélkülöztek a legszükségesebbeket is. A kevés kőut járhatatlan volt, vasút nem létezett, s a kikötőkhöz jutás majdnem lehetetlenné vált.

Ily viszonyok közt vállalta Károly herceg Románia fejedelemségét, s képzelheti azon nagy nehézségeket, melyeket le kelle győznie, hogy ismét rend uralkodjék az országban. Mindenki emlékezhetik azon kinos és veszélyes korszakra, midőn a radikális párt került a kormányra. E párt, telve forradalmi eszmékkel és politikai s társadalmi utópiákkal, melyeket a francia radikálisoktól tanult el, magát lehetetlenné tette Romániában. A párt vezérei Rosetti és Brătianu voltak, kik 1866-ban a forradalom folytán magukhoz ragadták a hatalmat, s azon tulságosan szabadelvű alkotmány által, melyet a forradalom után rögtön összehívott konstituante által keresztülvittek, igen sok törvényes eszközre tettek szert, melylyel befolyásukat növelték. Károly fejedelem tehát kezdetben rászorult, hogy e párttal tegyen mindent. Csak miután két évig korlátlanul uralkodott e párt, tanulta meg a közvélemény, mint mindenütt, ugy Romániában is saját kárán, hogy a nagyszavú ígéretek és frázisok nem elégségesek a kormányzásra, és hogy a pártok, melyek átvesszik az ország sorsa intézésének felelősségét, mely ismerettel és kormányzási praxissal kell, hogy bírjanak. A városi párt kormányzásának tehát azon jó oldala volt, hogy az országot kigyógyította illuzióiból, s egyszersmind bebizonyította e párt politikai tehetetlenségét.

Midőn tehát az ország közvéleménye már meggyőződött, hogy e párt kalandos vezetése és bolond fenyegetései által Ausztria és Törökország ellen nem csak a külföldről idézett elő komoly veszélyeket, de a belföldön is anarchikus és forradalmi intézkedési által az államot a végveszély fele sodorta, Károly fejedelem kivette kezökből a hatalmat.

Rögtön az ország konzervatív erői felé fordult, kik már sorakoztak, hogy ellensúlyozzák a demagógok eljárását. Megnyerte a legtekintélyesebb politikai személyiségeket, min Lascăr Katargi, jelenlegi miniszterelnököt, Dometer Ghika, a képviselőház elnökét, Boerescot, Costa-Forut, hét jeles jogtudóst. Cartacuzenot, gazdag földbirtokost, és több más, nagy befolyású embert. Ezeknek vagyis a konzervatív párt kezében van Románia kormánya 5 év óta, s igen sok jel mutat arra, hogy az

ország végre a rendes kerék vágásba jutott, és természetesen és rendes kifejlődése és előhaladása a legderekabb emberekre van bízva.

A sok reform és javulás közül, mely e párt kormányrajutása óta tapasztalható az országban, első sorba helyezendő a pénzügyi. Az állam bevétele 1866-ban 59 millió frankra rugott, ma már fölülmúlja a 90 milliót. A bevitel értéke 1863-ban 64.814.800 frankra tétetett, a kivitel pedig 113 millióra, míg 1871-ben a bevitel elérte a 89 milliót, a kivitel pedig a 173 milliót. A függő adósság az előbbi kormány öröksége és az államkincstár legnagyobb veszélye, egy 78 millió franknyi adósság, az előbbi kormány öröksége és ez államkincstár legnagyobb veszélye, egy 78 millió franknyi adósság által töröltetett, mely köszönet Maurojeny pénzügyminiszter tehetségének nyolcz nap alatt a belföldön jegyeztetett alá, s ez eredmény eléggé bizonyítja a jelenlegi kormány iránti bizalmat és a belföldi tőke szaporodását. Az egyesületi szellem, mely 1866. előtt Romániában egészen ismeretlen volt, szintoly lépéseket tett előre. Egy nagy, nemzeti biztosító társaság alapított Bukarestben több millió franknyi alappal és a pénz, mely eddig az országból kivándorolt a tűz- és jégkárak elleni biztosítás folytán, s mely több millióra megy, az országban marad.

A pénzügyintézetek szintén szépen fejlődnek; több bank és váltóház van, melyek közül megemlítendő a „romániai pénzügyintézet.“ A földmívelés, az ország főgazdagsági ága, szintén észrevehetően javult; a modern ésszerű gazdálkodási elvek mind több tért nyernek, s a gépek, melyek pótolják az emberi kézt és munkát, napról napra szaporodnak, és a föld értéke tetemesen növekedik.

Egy másik és igen fontos előhaladás történt a közmunkák, nevezetesen a közlekedési téren. 1866. előtt Romániának alig volt néhány kőútja, s ezek is több helyen el voltak rongálva. Jelenleg az országnak 1000 kilométernyi vasútja van, mely a forgalomnak átadva, szép hálózatot képez, s a nevezetesebb európai nagy vonalokkal összeköttetésben van. Ily rövid idő alatt ennyit haladni, valóban nagy feladat volt Romániára nézve, mert igen nagy nehézségeket és akadályokat kellett legyőzni a kormánynak. Tudjuk, ismerjük azon kelemetlen helyzetet, melyet a kormánynak okozott a Strousberg koncessziója, ki kötelezettségeinek nem tudott megfelelni sem a román kormánynyal, sem a nagyobbbrészt német részvényesekkel szemben. Ma már minden akadály tul van szárnyalva, a kormány elismerte kötelezettségeit a részvényesekkel szemben, új részvénytársaság lépett a Strousberg helyébe, mely a szerződés szerint pontosan építé az elvállalt vonalokat. A más közlekedési eszközök szintén nagy előhaladást tettek, állami-, köz- és megyei utak építettek, s ma már 5000 kilométernyi a kőutak hossza. A nevezetesebb dunai kikötő helyeken nagy költséggel és erőfeszítéssel rakpartok készíttetek, s ez által Galaczon, Brailában és Giurgiowban nagyon megkönnyítették a be- és kivitel. A városok szépítése szintén hatalmas lépéseket tett előre, s Bukarest elég szép és kényelmes főváros.

A nemzeti szervezetnek egy másik fontos ága, melyre Károly fejedelem kormánya a legnagyobb gondot fordítja, az ország haderejének szervezete. Nemcsak a fegyelem és köteleességérzet van ma már a hadseregben helyreállítva, hanem Románia katonai hadszervezete is oly előhaladást tett, melyről 1866. előtt nem volt fogalma senkinek. Az 1868. törvény, s később az 1872. évi póttörvény, Floresconak az érlelyes belügyminiszternek munkája, behozta minden polgárnak hadkötelezettségét. E törvények szerint Romániában minden polgár 20-ik évétől 36-ig hadköteles, és pedig tartozik négy évet tölteni a tényleges hadseregnél, négy évet a tényleges hadsereg tartalékánál, négyet a honvédségnél és négyet a honvédség tartalékánál. 36-tól 50 évig mindenki, ha városi lakos, a nemzetőrséghez, ha falusi, a nép felkész-

hez tartozik. Románia hadereje négy elemből van összeállítva. Az első elem az állandó hadsereg a tartalékkal s a második a területi hadsereg szintén a tartalékkal és e két elem együtt teszi a tényleges hadsereget, mely első sorban van hivatva a csatákra kiállani. Hogy a hadköteles fiatal emberek közül kiessék az állandó, s ki a területi hadsereghoz, a fölött a sors dönt. A harmadik elemét képezi a honvédség, mely háboru esetén a tényleges hadsereg működését támogatja. Végül a negyedik elemet képezi városokban a nemzetőrség s vidéken a felkész, hova tartozik minden egészséges ember a 30 és 50 év között. Ez elem feladata a városokat őrizni, a rend felett ügyelni, védeni a tüzhelyet és mozgó csapatokat is alkotni, hogy így elősegítsék a hadsereg működését.

A hadsereg el van látva minnennel, úgy hogy minden pillanatban hadi lábra állítható. A fegyverzet kitűnő, a gyalogságnak hátultöltői vannak, a tűzország Krupp-féle ágyúkkal működik. Ujab időben behozatott a mitrailleuse is. A tisztikar igen kitűnő tiszteket számlál tagjai között, kik külföldi hadiskolákban végeztek tanulmányaikat, idegen hadseregben szolgáltak s ismereteik bővítése végett igen sokan részt vettek az utolsó háboruban. Románia szükség esetén könnyen 100,000 embert hívhat fegyver alá, mely szám noha nem áll arányban azon nagy tömegekkel, melyekkel mai nap szoktak hadat viselni, de igen elégséges arra, hogy az országnak semlegessége megővassék s netalán szövetségessének hatalmas támasza legyen.

A közoktatás ügye nem kevésbé hatalmas lendületet vett; az elemi iskolák száma a falukban megszorodott, a városban pedig különböző ipari és kereskedelmi iskolák egymásután alapítottak. A gimnáziumok és tanári iskolák szintén szépen haladtak előre, Erzsébet fejedelemné pedig a nő tanodákat vette pártfogása alá, s már is igen sok román leány Németországba küldetett ki, hogy ott szaporítsa ismereteit.

Ha ezek után tekintetbe vesszük, hogy mindent Románia hét év alatt érte el, bizalommal lehet tekinteni a jövő elébe, s ha az általános politikai viszonyok megengedik, hogy az ország békés fejlődésben fogja erőit kifejthetni és így elérheti az általános civilizáció szintjét, akkor Románia a valóságban azon faktorok közé fog nemsokára emelkedni, melyeket számításba kell venni az európai keleti politikai kombinációknál.

Német győzelmi ünnep.

Berlinben 2-án a palotából kilépésekor a császár a reá várakozó tábornagyokhoz és parancsnokló tábornokokhoz, a tiszteletteljes üdvözlésre válaszolva, következő szavakat intézett: „Lélekemelő érzet rám nézve, ezen jelentőségteljes ünnepély kezdetén, mely a hála- s a tisztelet-nyilvánítás sórárt bezárandja, önöket uraim, szintugy körülem öszszegyölve láthatni, mint mindazon csaták- s harcokban, hol önök csapataik élén oly magas mérvben kitüntették magukat.“

A királytőren a császár a hadseregi küldöttséghez ezt mondá: „Örülök rajta, hogy hadseregem képviselőit magam körül öszszegyölve láthatom a mai napon, egész életem egyik legszebb napján, melyen ezen győzelmi öszszlopot, mint a hadsereg tetteinek bizonyítványát, a legmagasb háláérzettel a jelen s az utókornak átszolgáltatom. Megbizom önöket, hogy ezen érzelmeimet szülőföldjükre visszatértekkel a csapatokkal közöljék.“ A diszebődnél a császár következő szavakat intézett az öszszgyűltekhöz: „A Kreutzbergen levő emlékszóbron ezen szavak tűnnek fel előttünk: „Az elesetteknek emlékül, az élőknek elismerésül, a jövő nemzedékeknek utánzásul.“ A háboruk nem folytattatnak, a győzelme nem vivatnak ki nagy áldozatok nélkül. A legutóbbi háboruk nagyon is súlyos és fájdalmas áldozatokat kívántak. Az elesetekért emeljük csendben első poharunkat! Egy félszázad áldásdus békéje alatt Poroszországban

sohasem aludt ki a szabadító háboruk dicső tetteinek elismerése. Ezen emlék viszhangzott a fiatal nemzedék szíveiben, s emel fel azokat, midőn ujjal fegyvert kelle fogni. Az edző meg a hadsereget újabb győzelmekre. Az éleszté a nép áldozatkésztségét s az ejtett sebeket gondosan és szeretettel ápolá. Ekkép amaz utánzásra való serkentés a leglélekemelőbb módon ment teljesülésbe. A győzelmi öszszlop hirdeti a jelen és utókornak, hogy mire képesek az odaadás és kitartás. Hü szövetségeseinkkel egyesülten, a legutóbbi dicsteljes háboruban mi győzelmekről győzelmekre haladtunk, melyeket istennek kegydus akarata számunkra adományozni akart, Németországnak az új császárságban egyesüléseig. Ezért tehát poharamat emelem köszönetül az áldozatkész népnek, köszönetül magas szövetségeseimnek, s köszönetül dicső hadseregünkért.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 6.

— **Hátralékban levő t. előfizetőinket** kérjük, méltóztassanak az illető összegeket hozzánk mihamarább beküldeni.

A „Kol. közl.“ szerkesztősége.

— **Liszt ünnepély** a fővárosban miként írják igen fényes leend; a főváros minden körében élénk érdeklődést keltett „az írói, és művészi kör“ kezdeményezése, már is több dalárda, és zeneegylet jelentette, hogy kész örömmel közreműködik a rendezendő ünnepélyességekben. A nemzeti színház képviselői (köztük Erkel és Richter) a „Krisztus“ oratoriumot akarják bemutatni, már érintkezéssel tették magokat az írói és művészi körrel, hogy egyesült erővel annál sikeresebben működhessenek.

— **Maczedonffi Papp Vincze** ur, és Kelemen Kata k. a. esküvője ma d. u. 4 órakor volt meg a belfarkasutcai templomban, áldást e szép frigyre.

— **A kolozsvári polgári lövészegylet** által 1873 sept. 7. és 8-án rendezett dísz- és díjlövészetnek ünnepély tervezete. Szeptember 7-dikén. Reggeli 9 órakor a lövészet kezdete, mely tart 12 óráig. Délután 3 órakor a lövészet folytatása esti 6 óráig. 6 óráig kezdve zeneestély. Bemenet ingyen. Szeptember 8-dikán. Reggeli 9 órakor a lövészet kezdete, mely tart déli 12 óráig és d. u. 3-tól 6-ig Ezt követi a két napi lövések bírálatát, s a díjak kiosztása. 7 órakor nyári táncmulatsága lövöldenagytermében, melynek szünetei alatt a helybeli „Dalkör“ a lövész-egylet iránti szíveségből többjeles dalelőadásával fog kedveskedni. Bementi díj személyenként 50 kr. Gyermeknek ingyen. Pénztárnyitás d. u. 2 órakor Igazolott lövészlagok belépti díjat nem fizetnek, s belépti jegyeiket a pénztárnál átvehetik. Lő-jutalmak: I. Kőrdíjak: 1) Főlövészmeister Páll Sándor ur által felajánlott 10 frankos arany. 2) Dr. Szőcs Emil ur által felajánlott koronás ezüst tallér. 3) Az egylet által kitűzött 1 frtos ezüst tallér. II. Versenydíjak: 1) Allövészmeister Bartha János ur által felajánlott 1 drb magyar arany. 2) Csúrku Miklós ur által felajánlott koronás ezüst tallér. 3) Az egylet által kitűzött 1 frtos ezüst tallér. III. Szerencsedíjak: 1) Főlövészmeister Páll Sándor ur által felajánlott 10 frankos arany. 2) Allövészmeister dr. Haller Sándor ur által felajánlott 2 frtos ezüst tallér. 3) Az egylet által kitűzött 1 frtos ezüst tallér. 4) 1 ezüst huszas. 5) 1 darab 1/4 ezüst frt. 6) 1 drb 1/4 ezüst frt. Valamennyi jutalom díszes foglalással. Ez alkalomra mindkét táblán annak külső szélén 1 hüvelyknyi széles fekete kör, u. n.: boldond-kör“ lesz, ki abba lő, mindenkör 10 krt fizet a kolozsvári árva-ház javára. A legtöbb „boldondkör“ jutalma: 1) Díszes humor-festvény. 2) elegans mozsáralaku hamutartó, 3) egy gyufatartó.

— **Építészeti gyakorló rajziskola felállítása.** Fölhivom az illető segédeket és tanoncokat, kik a mai korról haladni akarva, rajzolni kívánnak tanulni, hogy magukat nálam kül-monos-

A ki rád gyújtja házádat,
S mig ezt oltanád, az alatt
Elszökteti feleséged.

Jellemvonások.

Sok forrása van ma a tudományoknak,
A tudósfő hallgat s a tudatlan oktat.

De a mi ennél is bizonyára furcsább.
Sötét fő kiállják: „fölvilágosultság!“

Minden ludas rikott: én vagyok legbülcsebb,
Idé fejed, bele tudományt hadd töltsék!

Sok a kuruzs, csalo, hazug nyegle — óh sok!
Kik ugy csilógnak, mint doktorok tudósok.

Minden szellem-szegény, minden kopott, vá-
sott —
Ösztozat világra szálló bölcs tanácsot.

Van, ki föl se tűnnék becsülettel élve,
S gaz lesz, hogy a világ vegye észre s félje.

Sok sikerül mindig a szemtelenségnek,
De utjára nem áll soha nemes lélek.

A bűn sok ártatlant, sok jót megalázhat,
De mégis végre csak övé a gyalázat.

TÁRCSA.

Emlék- és közmondatok.

Rimekbe füzte és közli

Bálint Gyula.

XXVI.

1. Csak szív-sebet s könnyüket találak
Üres zsebbel — nyomán Karneválnak;
Összetör sok tüdőt, vesét, májat,
Megorvosolja mindezt a bánat?

2. Szerencsétlent fedned is még;
Valóságos kegyetlenség.

3. Sok van, aki. mindent fölzávarni bátor,
De azért ám még nem igaz reformátor.

4. Soknak mézes ajka, nyelve,
S szíve méreggel van telve.

5. Ha a te szolgálatodra
Hármat lépnek mások,

Lépj te tatot, kimutatva
Háladatosságot.

6. A mit félték, gyűlöltek s szerettek,
Borítsatok arra titokleplett.

7. Mielőtt kimondod, ura vagy szavadnak,
De ha kimondottad, ő lesz urrá rajtad.

8. A halál csak egyszer érezteti élet,
Mindig meghal, midőn rá gondol a félénk.

9. Szerencse s szeszély királyok
Kormányozzák e világot.

10. Igen nehéz három dolog:
Hűn megőrizni titkodat,
Használni jól időt, napot,
S feledni a bántalmakat.

11. Orvosod ügyvéd s gyóntatóddal szemben.
Igazságot, valót soha se fedez be.

12. Mennél fényesebb méltóságban álltok,
Annál jobban kitűnik hibátok.

13. Az időtlen kezdemények
Sikeres véget nem érnek.

14. A középszerűség legjobb módja annak,
Hogy megtarthassátok a léleknyugalmat.

15. A közönséges jó untat,
Tehát jobb után trekszünk,
Rosszat lelünk s majd magunkat
A legrosszab alá vetjük.

16. Ne számítgasd a csibéket.
Mielőtt ki nem kelének.

17. Mennél inkább megismered magadat,
Alázatosságod is annál nagyobb.

18. A szó magában csekély,
Hangja adja meg becsét.

19. Méltó tiszteletben áll azon bokor,
Melynek a viharba lombja eltakar.

20. Ne küldjön a csalfa végzet
Hozzád soha oly vendéget,

— **Berlini diadal szobor** szeptember 2-án lepleztetett le. Nehány széles lépcső vezet a kör alakú talapzathoz, mely szürke sziliszalai márványból készült. Ezen áll a szobor négyszögű alapja vörös svéd gránitból; hossza és szélessége 65 láb; magassága 22. A négyszögű oldalain egyes nevezetesebb csatajelenetek láthatók bronzdomborműben, s e felírás olvasható: „Das dankbare Vaterland dem siegreichen Heere.“ Az alapról emelkedik az oszlop, melynek tetején Victoria szobra áll. Az oszlop átmérője 16, magassága 56. — Az egész szobor ára 600 ezer tallér.

— **Berlini diadal szobor** szeptember 2-án lepleztetett le. Nehány széles lépcső vezet a kör alakú talapzathoz, mely szürke sziliszalai márványból készült. Ezen áll a szobor négyszögű alapja vörös svéd gránitból; hossza és szélessége 65 láb; magassága 22. A négyszögű oldalain egyes nevezetesebb csatajelenetek láthatók bronzdomborműben, s e felírás olvasható: „Das dankbare Vaterland dem siegreichen Heere.“ Az alapról emelkedik az oszlop, melynek tetején Victoria szobra áll. Az oszlop átmérője 16, magassága 56. — Az egész szobor ára 600 ezer tallér.

829—1873 tan. eln. sz.—**Kimutatása** a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi szeptember 4. este 12 óráig.

Helység neve Kolozsvár sz. kír. város	Helység száma	Lakosság	A betegség kútsnapja	Beteg ma- radt	Szaporó- dott	Összesen	Ezekből				A járvány egész tartá- ma alatt ósz. mai napig	Jegyzés.
							meg- gyó- gult	meg- gyó- halt	gyógy- kezelés altal maradt	meg- gyó- gult		
1	26,382	19/6	1	1	1	1	1	1081	543	533		
1		6/7			—			61	48	13		

Medgyesi Tivadar,
h. polgármester.

Biasini gyorsutazási intézete 1873.
év augusztus 15-től kezdve

gyorskocsi járatait naponta

Kolozsvárról Szamosujvár-Deésen keresztül Besztercezig és vissza fogja kiterjeszteni.

Indul Kolozsvárról Szamosujvár és Déésig naponta kétszer reggeli 7 és délután 3 órakor; a reggeli 7 órakor induló gyorskocsival egész Beszterczéig utazhatni.

Beszterczéről naponta reggel 6 órakor, Dé-
ésről naponta kétszer, reggeli 7 és délután 2 óra-
kor, Szamosújvárról naponta kétszer, reggeli 8
óra 30 percz és délután 3 óra 30 perczkor Ko-
lozsvár felé.

Helyek árai a conductornál és irodákban vannak kifüggesztve. 40 kr-ával mértőföldenként, 30 font szabadodpdyással számítva. E szerint Kolozsvárról Szamosujvárig 1-ső hely 2 frt 40 kr, 2-ik hely 1 frt 80 kr. Kolozsvárról Deésig 1-ső hely 3 frt 20 kr, 2-ik hely 2 frt 70 kr. Kolozsvárról Bethlenig 1-ső hely 4 frt 80 kr, 2-ik hely 4 frt 20 kr. Kolozsvárról Sómkeréig 1-ső hely 5 frt. 40 kr, 2-ik hely 4 frt 80 kr. Kolozsvárról Beszterczéig 1-ső hely 6 frt 40 kr, 2-ik hely 5 frt 20 kr. Beszterczétől Somkeréig 1-ső hely 1 frt 30 kr, 2-ik hely 1 frt 10 kr. Beszterczétől Bethlenig 1-ső hely 1 frt 80 kr, 2-ik hely 1 frt 40 kr. Beszterczéről Deésig 1-ső hely 3 frt 20 kr, 2-ik hely 2 frt 70 kr. Beszterczéről Sz.-Ujvárig 1-ső hely 4 frt, 2-ik hely 3 frt 40 kr. Beszterczéről

Apahidáig 1-ső hely 6 frt 2-ik hely 5 frt. Tul-
súly mértföldenként $\frac{1}{2}$ krjával számíttatik.

Felvételi iroda Kolozvárt Biasini szállodája, Sz.-Ujvárt Begedzsán ur kereskedésében, Deésen a Veresfogadóban, Beszterczen a városi nagy vendéglőben a piacon a honnét az elindulás is történik.

Kolozsvártn, augusztus 13-án 1873.

Biasini gyorsutazási igazgatósága.

Nyiltér.

[54-60]

Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)

ugyszinte
hugycsőszűküléseket, magömléseket
 gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
 biztosítása mellett

Dr. Handler Mór

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.
**Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig
és délután 3 órától 5-ig.**

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám l-ső emelet 14. sz.

 Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

917

1-3

82900 szám. Csődhirdetmény. — A budapesti királyi kereskedelmi és váltó-törvényszék részéről ezzel közhírré tétetik, miszerint Fischer M. D. helybeli bejegyzett pénzváltó ellen ezen kir. váltótörvényszék előtt 1873. évi **Julius hó 30-án** 80322 szám alatt kelt végzéssel a csőd megnyitálván a hitelezők összejevételére, illetőleg követeléseik bejelentésére határidőül 1873. évi október **29. 30. és 31.** napja tűzött ki a hitelezők meghallgatása folytán ideiglenes tömeggondnokul Baranyi Ede, a Baron testvérek bejegyzett pénzváltó cég társaságja; felügyelőül pedig Eberling Gusztáv h. ügyvéd nevezetett ki.

Felhívatnak tehát mindazok, kik nevezett csödtömegből bármely jógezim alatt valamit követelni akarnak, hogy ebbeli keresetöket a fentebbi határideig ezen törvényszéknél annál bizonyosabban nyujtják be, minthogy később beadandó kereseteknek hely nem adatik. —

Végleges tömeggondnok a csődválaszmány választása, valamint egyéb az 1870 : XXII. 51. §-ban előírt intézkedések megtétele végett a hitelezőknek megjelenti határnapul 1873. évi október hó 31. napjának délután 4 órája ezen kir. törvényszék tárgyalási termében tüzetik ki, — mely napra az összes hitelezők ezennel meg hivatalnak. Budapest 1873. évi augusztus 7-én. A Budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék. Ybl Lajos s. k. elnök Barcz Endre s. k. jegyző.

P. H.

919

1-2

Lovak árverezése

Biasini gyorsutazásának számfeletti lovai

28 drb. mind jó erőbe levő, jól használható erős lovak,
csütörtökön sept 11-én

Kolozsvártt a városháza előtt délelőtt **10** órakor nyilvános árverezésen eladatnak.

III. osztályban csak 19 ft 59. a II. oszt. csak 29 ft 41 kron.

A bécsi világtárlat látása mesés meglepetést nyújt. A jelenkor ez egyetlen nagyszerűségének

882

18—20

Erdélyben
a legnagyobb úti kellék gyári raktár
Csapó Sándornál Kolozsvártt.

u. m.

500	darab úti faláda osztályzattal és a nélkül	4 frt. 80—20 rtig.
1000	„ úti bőrönd	2 frt 80 krtól 40 frtig.
500	„ kézi táska	80 krtól, 5 frtig.
300	„ úti táska	1 frt 50 krtól, 10 frtig.
60	„ felszerelt uti készlet	5 frtól, 40 frtig.
500	„ szivar- és pénztárca, zsebbevaló és oldalt függő	30 krtól, 5 frtig.
300	„ zsebbeli gyufatartó	10 krtól, 2 frtig.
5000	„ zsebkés	20 krtól, 8 frtig.
3000	„ sétapálca	30 krtól, 10 frtig.
500	„ eső- és napernyő	1 frt 10 krtól, 15 frtig.

50	darab gummi-köpeny	10	frtól, 24	frtig.
500	„ szürke szemüveg és			
	czvikker	1	frtól, 2	frt 50 krig.
5000	„ fog- és körömkefe . . .	10	krtól	3
2000	„ ruha- és hajkefe . . .	50	krtól,	3
5000	„ mindenféle fésű . . .	10	krtól,	1
2000	„ fürdő és közöns. viselő kalap	60	krtól,	4
200	„ oldaltáska, nők és férfiak			
	számára	2	frtól, 10	frtig.
100	„ biztonsági uti pálcza	1	frt 50	krtól, 5
100	„ Revolver	8	frtól, 30	frtig.

Legdusabb választék mindenféle közönséges és legfinomabb illatszerekből, szappanyokból, hajkenőcsökből, fogporokból és pépekből.

 5000 pár férfi, női és gyermek czipők.

minden szombaton és szerdán indulhatni a reggeli vonattal és 30 napra érveyes, jegyet válthatni a

Látogatására Koltváriól Bécsbe és vissza

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes be-
tükkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

★ LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NEZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve,
hogy a papirok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be. és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**,
a **legsükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövi-
debb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

141—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.